

Warszawa, 03-07-2023 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

**Zespół Prawa Administracyjnego
i Gospodarczego**

V.511.284.2023.TS

**Pan
Maciej Górski
Dyrektor
Departament Usług Cyfrowych
Ministerstwa Cyfryzacji
via ePUAP**

Szanowny Panie Dyrektorze

Z upoważnienia Rzecznik Praw Obywatelskich uprzejmie informuję, iż do Rzecznika wpłynęło pismo obywatela, w którym skarży się, że przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1047) regulujące instytucję usuwania danych zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców, nie przewidują możliwości usunięcia informacji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. W ocenie autora pisma, przedmiotowe regulacje prawne są niezgodne z art. 32 ust. 1 w związku z art. 52 ust. 1 Konstytucji, a także z art. 41 Konwencji o ruchu drogowym sporządzonej w Wiedniu dnia 8 listopada 1968 r. (Dz.U. z 1988 r. poz. 40 i 44).

Skarżący wskazuje, że osoba, która uzyskała za granicą uprawnienie do kierowania pojazdami, nie jest traktowana na równi z innymi osobami posiadającymi uprawnienia do prowadzenia pojazdów nabyte w Polsce, bowiem w dalszym ciągu widnieje w centralnej ewidencji kierowców, jako podmiot, któremu uprawnienia cofnięto. W konsekwencji, osoba znajdująca się w opisanej powyżej sytuacji, nie jest - w świetle informacji zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców - uprawniona do

prowadzenia pojazdów mechanicznych na drogach publicznych, a więc doznaje ograniczenia w zakresie konstytucyjnej swobody poruszania się po terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Taka sytuacja oznacza także naruszenie przepisów Konwencji o ruchu drogowym, gdyż wbrew wynikającym z tego aktu zobowiązaniom, polskie organy nie uznają krajowego prawa jazdy wydanego przez państwo będącego stroną tej konwencji.

Z treści pisma skierowanego do Rzecznika wynika ponadto, że skarżącemu w 2005 r. cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdami kategorii „B” na mocy decyzji właściwego prezydenta miasta na prawach powiatu. Przyczyną cofnięcia przedmiotowych uprawnień była okoliczność, że skarżący we wskazanym terminie nie zgłosił się na egzamin państwowy mający na celu sprawdzenie kwalifikacji. W 2018 r. skarżący uzyskał uprawnienie do kierowania pojazdami kat. „AM” i „B” w Holandii. W związku z powyższym, w grudniu 2021 r. wystąpił do prezydenta miasta z wnioskiem o wykreślenie z centralnej ewidencji kierowców informacji o cofnięciu mu uprawnienia do kierowania pojazdami. Prezydent miasta odmówił wszczęcia postępowania w sprawie usunięcia z centralnej ewidencji kierowców informacji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Na postanowienie o odmowie wszczęcia wspomnianego postępowania wniesione zostało zażalenie do samorządowego kolegium odwoławczego, które utrzymało zaskarżone postanowienie w mocy. Zgodność z prawem postanowienia samorządowego kolegium odwoławczego była przedmiotem kontroli ze strony sądu administracyjnego. Sąd oddalił skargę na postanowienie samorządowego kolegium odwoławczego, uznając, że w świetle art. 100ab ust. 1 Prawa o ruchu drogowym nie można prowadzić postępowania w sprawie wykreślenia z centralnej ewidencji kierowców osoby, która nie chce dłużej figurować w tej ewidencji jako nieposiadająca uprawnienia do kierowania pojazdami, w sytuacji, gdy legitymuje się prawem jazdy wydanym za granicą.

Okoliczność, że skarżący nadal figuruje w centralnej ewidencji kierowców jako osoba, której cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdami, skutkowało negatywnymi dla niego konsekwencjami prawnymi. W wyniku kontroli ruchu drogowego został on bowiem obwiniony przez Policję o popełnienie wykroczenia polegającego na prowadzeniu pojazdu mechanicznego na drodze publicznej bez posiadania uprawnienia do kierowania takim pojazdem (art. 94 § 1 Kodeksu wykroczeń), pomimo, że legitymował się prawem jazdy wydanym w Holandii. Podstawą do sporządzenia przez policję wniosku o ukaranie skarżącego za popełnienie wspomnianego wykroczenia była informacja, że figuruje on w centralnej ewidencji kierowców jako osoba, której cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdami.

Wskazać w tym miejscu należy, że z treści art. 100ab ust. 1 Prawa o ruchu drogowym wynika generalna zasada nieusuwalności danych zgromadzonych w centralnej ewidencji kierowców, od której istnieje tylko kilka wyjątków. Wyjątki te nie obejmują danych dot. cofnięcia uprawnienia do kierowania pojazdami. Oznacza to, że informacja o cofnięciu przedmiotowego uprawnienia, która została zamieszczona w centralnej ewidencji kierowców, na stałe figuruje w tej ewidencji.

W przypadku, gdy osobie, której cofnięto uprawnienie do kierowania pojazdami, zostanie przywrócone przedmiotowe uprawnienie na podstawie decyzji starosty wydanej w oparciu o przepisy art. 103 ust. 3 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 622), wówczas w centralnej ewidencji zamieszczane są informacje o posiadaniu przez taką osobę uprawnienia do kierowania pojazdami, a ponadto powinna być zamieszczona wzmianka o nieobowiązaniu decyzji w przedmiocie cofnięcia uprawnienia do kierowania pojazdami.

Natomiast w sytuacji, gdy właściwy organ cofnie kierowcy uprawnienie do kierowania pojazdami uzyskane w wyniku zdania polskiego egzaminu państwowego, a następnie kierowca ten uzyska przedmiotowe uprawnienie w innym kraju Unii Europejskiej, informacja o posiadaniu uprawnienia zdobytego za granicą nie zostaje wprowadzona do centralnej ewidencji kierowców. Z treści art. 100ac ust. 1-2a Prawa o ruchu drogowym wynika bowiem, że dane gromadzone w centralnej ewidencji kierowców są do niej przekazywane i wprowadzane wyłącznie przez organy i instytucje polskie, a uzupełnienie tych danych następuje automatycznie przez system teleinformatyczny obsługujący ewidencję. Ustawa – Prawo o ruchu drogowym nie przewiduje przy tym możliwości, aby dane do centralnej ewidencji kierowcy zostały wprowadzone np. przez ministra prowadzącego ewidencję na wniosek osoby, która uzyskała prawo jazdy w innym państwie Unii Europejskiej. Tymczasem, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o kierujących pojazdami, krajowe prawo jazdy wydane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej jest dokumentem stwierdzającym posiadanie uprawnienia do kierowania pojazdem silnikowym, czyli potwierdza posiadanie przedmiotowego uprawnienia na równi z wydanym w Polsce krajowym prawem jazdy.

Niemożność usunięcia z centralnej ewidencji kierowców informacji o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami, jak również zamieszczenia w tej ewidencji informacji o uzyskaniu przedmiotowego uprawnienia w innym kraju Unii Europejskiej prowadzi do sytuacji, że dane zgromadzone w centralnej ewidencji kierowców nie są aktualne. Może to prowadzić do sytuacji, że podmioty, którym udostępnia się dane

zgromadzone w centralnej ewidencji, w tym np. policja, opierając się na niepełnych i niezgodnych z rzeczywistością danych z tej ewidencji, podejmą niepotrzebne i bezzasadne działania w zakresie swoich kompetencji, które będą bezprawnie ingerować w sferę praw i wolności obywatelskich. Powyższa teza znajduje uzasadnienie w okolicznościach sprawy zasygnalizowanej przez skarżącego.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o zbadanie zasygnalizowanego problemu, ustosunkowanie się do zarzutu niekonstytucyjności przepisów Prawa o ruchu drogowym regulujących zasady usuwania danych z centralnej ewidencji kierowców oraz rozważenie konieczności dokonania stosownej zmiany tych regulacji prawnych.

Z wyrazami szacunku

Piotr Mierzejewski

Dyrektor Zespołu

/-podpisano elektronicznie/